

INFORMATIENOTA

Commissie Omgeving

Onderwerp : Toekomst Museum de Wieger en structurele subsidie vanaf 2021
Nummer : 1268594
Datum nota : 3 november 2020

1. Onderwerp

Toekomst museum de Wieger en structurele subsidie vanaf 2021.

2. Inleiding

Museum De Wieger is een unieke plek waar lokale geschiedenis, kunst en cultuur samenkomen. Het gebouw bestaat sinds 1922. In 1969 was het museum gevestigd in het Dinghuis. Vanaf 1976 is de Wieger geopend als museum op de huidige locatie. Museum de Wieger is gevestigd in het monumentale pand dat eveneens De Wieger heet en de voormalige woning is geweest van arts-schilder Hendrik Wiegersma. Het museum herbergt kunstwerken van Wiegersma zelf en moderne beeldende kunst van 1900 tot 1940, waaronder kunstwerken van beroemde schilders. Daarnaast bezit het museum ook een grote verzameling volkskunst.

De Wieger wil jong en oud laten genieten van de kunst, cultuur, architectuur en natuur zoals Hendrik Wiegersma daar zelf van genoot: op laagdrempelige wijze, in de intieme omgeving van zijn voormalige woonhuis, praktijkruimte en ateliers.

Er worden tentoonstellingen, evenementen en (podium)activiteiten georganiseerd voor jong en oud. De Wieger doet dat door:

- Het **kunsthistorische verhaal van De Wieger** te vertellen met het verhaal van Wiegersma en de kunstenaars waarmee hij bevriend was en aansprekende tijdelijke tentoonstellingen met de collectie of een interessant (Brabants) historisch gegeven als uitgangspunt.
- **Deurne als bakermat van creatief talent** met aansprekende tentoonstellingen van schilders, schrijvers, musici, fotografen, dj's, acteurs enzovoort die in Deurne zijn opgegroeid en door een podium te bieden aan een nieuwe generatie talentvolle kunstenaars.

In 2012 is er door de gemeente bezuinigd op het museum, met als voornaamste effect dat beroepskrachten zijn verdwenen en er meer vrijwilligers zijn aangetrokken. Ook is het pand toen overgedragen aan de stichting. De subsidie daalde hiermee van € 215.000 naar € 43.000. Deze subsidie eindigt in 2020. Daarnaast heeft u vanaf 2016 een structurele aanvullende subsidie van € 27.000 per jaar ingesteld. Eind 2016 heeft het bestuur een brief naar de gemeente gestuurd, waarin het aangeeft dat het museum in haar voortbestaan wordt bedreigd. Dit door de grote mate van afhankelijkheid van vrijwilligers, de zorg voor het pand en het gebrek aan ruimte om door te ontwikkelen. Tegelijkertijd zag zij kansen om De Wieger te versterken.

In 2018 heeft adviesbureau BMC daarom een businessplan opgesteld om deze kansen in beeld te brengen. Op [18 december 2018](#) heeft de raad besloten om De Wieger te faciliteren in het waarmaken van het ondernemingsplan door een incidentele subsidie te verlenen van € 119.500 voor het transitiejaar 2019. In 2019 is bij vaststelling van de Begroting 2020 de incidentele aanvullende subsidie van €119.500 met een jaar verlengd. Verder besloot de raad om het college opdracht te geven tot twee vervolgonderzoeken: een naar de overname van pand De Wieger en de daarbij behorende kosten en een naar de noodzaak en kosten voor de fysieke kwaliteitsimpuls ten aanzien van de hoofdingang, beveiliging, capaciteit horeca, duurzaamheidsmaatregelen en gedateerde inrichting. De kosten voor enkel de verbetering

---

van de beveiliging en de duurzaamheidsmaatregelen, zijn in bijlage 3 'Kostenoverzicht beveiligings- en duurzaamheidsverbeteringen pand' weergegeven. Alle punten tezamen komen terug in de Presentatie Schetstekeningen EnEn Architecten 29 juni 2020 en de presentatie van de Wieger op 29 juni 2020, beide toegevoegd als bijlagen aan deze nota.

3. Samenvatting

In 2019 en 2020 heeft Museum De Wieger een professionaliteitsslag gemaakt door onder meer het aantrekken van een nieuwe directeur, een PR- en een educatiemedewerker. Dit heeft onder andere geresulteerd in een stijging van bezoekersaantallen van 32%, waarmee de Wieger in 2019 een bezoekersaantal van 11.068 heeft bereikt.

In deze nota wordt u geïnformeerd over de vraag naar middelen (verwerkt in de Begroting 2021) om de incidentele subsidie van de Wieger uit 2019 en 2020 om te zetten naar een structurele subsidie van € 189.500.

Om de huidige groei te kunnen vasthouden en stijgende lijn te kunnen waarborgen, is het noodzakelijk dat er bij de behandeling van de begroting op 10 november 2020 een besluit wordt genomen over het omzetten van de incidentele subsidie naar een structurele subsidie vanaf 1 januari 2021.

Daarnaast is onderzocht hoe het gebouw van de Wieger toekomstbestendig gemaakt kan worden, welke investeringen daarvoor nodig zijn en of het pand in eigendom van de gemeente teruggenomen kan worden. Hierover wordt u ook geïnformeerd in deze nota, maar de besluitvorming op het gebied van overname pand en fysieke investeringen is nu nog niet aan de orde.

Argumenten

1. Professionaliteitsslag Wieger borgen.

Om een brede doelgroep aan te spreken bestaande uit zowel inwoners als toeristen, is het nodig om een interessant en breed aanbod aan te kunnen bieden. Het uitbreiden van aanbod, en het intensiveren van de communicatie en PR hierover is noodzakelijk om het stijgende bezoekersaantal van de afgelopen jaren vast te houden en verder uit te bouwen. Zo zijn er diverse samenwerkingsverbanden aangegaan en is verdere samenwerking in ontwikkeling. In organisatorisch opzicht zal De Wieger moeten kunnen steunen op een professionele kernorganisatie en de vele vrijwilligers. Daartoe is een directeur, een PR-medewerker en een educatief medewerker aangetrokken. De staf ziet er nu als volgt uit:

- Directeur/coördinator (0,6 fte);
- Officemanager (0,6 fte);
- Medewerker marketingcommunicatie (0,4 fte);
- Educatiemedewerker (0,4 fte);
- Administratief medewerker (oproepbasis)
- Collectiebeheerder (0,1 fte);
- Technisch beheerder (0,6 fte).

2. Er is passende structurele subsidie noodzakelijk om de groei in bezoekers-aantallen te behouden en verder uit te breiden.

De huidige jaarlijkse subsidie betreft €70.000. Dit is een samenstelling van €27.000 structurele exploitatiesubsidie en €43.000 bestemd voor onderhoud van het museum en voor het beheer van de collectie. Daarnaast is er in 2019 en 2020 een incidentele aanvullende subsidie toegekend van €119.500. In totaal ontving de Wieger daarmee in 2019 en 2020 een subsidiebedrag van €189.500.

Het aantal bezoekers van de Wieger is met de incidentele middelen met 32% gestegen

---

(naar 11.000 bezoekers). Om dit in stand te kunnen houden en verder uit te breiden zal de incidentele subsidie omgezet moeten worden naar een passende structurele subsidie.

De structurele subsidie van € 189.500 zal vanaf 2021 worden bekrachtigd bij vaststelling van de Begroting 2021 in de Begrotingsraad van 10 november 2020.

3. Maatschappelijke, artistieke en economische waarde van Museum de Wieger voor de gemeente Deurne.

Maatschappelijk waarde

- De Wieger speelt een actieve rol in het betrekken van mensen die minder makkelijk meekomen in de maatschappij (onder andere predicaat 'dementievriendelijk museum' en betrekken mensen met afstand tot de arbeidsmarkt).
- Groepen ontmoeten elkaar bij de Wieger.
- Er zijn zo'n 80 vrijwilligers aan het museum verbonden en het museum telt circa 200 Vrienden van De Wieger.

Artistieke waarde

- De objecten die musea bewaren, geven uitdrukking aan een gedeelde geschiedenis en aan onze identiteit.
- Door in tentoonstellingen objecten te combineren en een specifieke invalshoek te kiezen, biedt De Wieger een nieuw perspectief op de tijdgeest, de geschiedenis wordt in perspectief geplaatst en er wordt een context geboden voor hedendaagse ontwikkelingen.
- De Wieger biedt, mede door regelmatige tentoonstellingen hieromtrent, ruimte voor lokale talenten.
- Cultuureducatie: het museum en podium zijn een omgeving om te leren, zowel voor 'jong' (cultuureducatie) als voor 'oud' (een leven lang leren). De Wieger kan ook letterlijk een leerschool zijn: voor jongeren die er hun eerste werkervaring opdoen, voor stagiaires en voor jonge kunsthistorici die onderzoek voor een tentoonstellingsproject doen.

Economische waarde

Toerisme

- De Wieger draagt bij aan de aantrekkingskracht en het positieve imago van Deurne. Ze bevordert het toerisme, trekt bezoekers vanuit de regio en buiten de regio en maakt van de gemeente een aantrekkelijkere bestemming waar mensen langer willen verblijven.
- Bezoekers verblijven gemiddeld ongeveer een uur in De Wieger en gaan daarna naar het centrum om iets te eten of te winkelen. Zij geven gemiddeld 25 euro per persoon uit (exclusief entree museumbezoek).
- De groep toeristen 50+ groeit substantieel en is blijkens onderzoek (Vrijtijdsonderzoek Zuidoost Brabant; SRE/MRE) expliciet geïnteresseerd in goed museumaanbod.

Wonen

- Uit onderzoek onder veertien Brabantse gemeenten, uitgevoerd door *Atlas voor Gemeenten*, blijkt dat de nabijheid van musea gezien wordt als positieve factor bij het zoeken naar een woning. Een museum voor beeldende kunst wordt het hoogst gewaardeerd binnen de woonomgeving.
- Tuinpad verbindt bezoekers met lokale horeca op de Markt. Op 3 november wordt een voorstel voor het Tuinpad van mijn vader opiniërend behandeld in de commissie Omgeving.

4. Aansluiting Wieger op het Cultuurkader en de nieuwe visie vrijetijdseconomie

Het [Cultuurkader](#) is op 15 september 2020 door de raad vastgesteld en zet in op 3 speerpunten:

Speerpunt 1: Maak gebruik van de maatschappelijke waarde van cultuur.
Speerpunt 2: Vergroot de artistieke waarde van cultuur.
Speerpunt 3: Stimuleer de economische waarde van cultuur.

De maatschappelijke, artistieke en economische waarde van de Wieger sluit aan op de 3 speerpunten uit het Cultuurkader, zoals hierboven bij punt 3 beschreven.

Er is een nieuwe visie vrijetijdseconomie in de maak. Daarnaast is het Innovatiehuis bezig om de vrijetijdseconomie en marketing daarvan in de Peel te versterken. In Deurne neemt de Wieger als museum een belangrijke plaats in Deurne in en wordt de Wieger ook bezocht door toeristen van buiten de regio, wat het aantal bestedingen in gemeente Deurne verhoogt. Daarnaast kan de Wieger aanhaken op de themalijn bruisende evenementen, met de evenementen die in de tuin worden georganiseerd.

Kanttekeningen

Zonder een structurele passende subsidie risico sluiting De Wieger.

Indien de gemeenteraad besluit geen passende structurele subsidie toe te kennen aan de Wieger, bestaat de kans dat de Wieger in de toekomst zijn deuren zal moeten sluiten. De professionaliseringslag die gemaakt is door de Wieger, kan in ieder geval niet worden aangehouden, omdat zij dan per 1 januari 2021 terugvallen van een subsidie van € 189.500 naar € 27.000. Er zal dan bovendien afscheid van personeel moeten worden genomen.

4. Vervolgstappen

Er is onderzocht hoe het gebouw van de Wieger toekomstbestendig gemaakt kan worden, welke investeringen daarvoor nodig zijn en of het pand in eigendom van de gemeente terug genomen kan worden. Hierover wordt u geïnformeerd in deze nota. Besluitvorming op het gebied van overname pand en fysieke investeringen is nu nog niet aan de orde en komt in 2023 bij u als raad terug.

Museum De Wieger heeft een fysieke kwaliteitsimpuls en verbouwing nodig voor behoud van het gebouw en museum en om de groei van het museum in de toekomst voort te zetten en verder uit te breiden. Er is een schetstekening opgeleverd over hoe het pand er in de toekomst uit zou kunnen zien, die in bijlage 1 aan deze nota is toegevoegd. Het gaat om een forse investering om het behoud van het museum voor de toekomst te kunnen waarborgen. In de presentatie van 29 juni 2020 is een afvaardiging van de raad hierover door De Wieger geïnformeerd. In de huidige periode tot 2023 werkt het Museum toe naar financiële draagkracht om een deel van de benodigde investeringskosten zelf te kunnen dragen en als cofinanciering in te brengen. Te zijner tijd zal hier besluitvorming over aan de raad worden gevraagd, of de gemeente bereid is hierop te investeren. Daarnaast zal te zijner tijd ook een besluit worden gevraagd over de terugname van het gebouw in eigendom van de gemeente.

De komende 2 jaar zal de Wieger werken aan een dekkingsplan voor de benodigde fysieke verbeteringen aan het pand. In dit dekkingsplan zoekt de Wieger naar een evenwichtige verdeling tussen financiële inbreng van de gemeente, van de Wieger zelf en van donateurs, sponsors, fondsen en subsidies. De keuze van de overname van het pand door de gemeente wordt gelijktijdig met de fysieke verbeteringen van het pand genomen. Wellicht is het vanwege de externe financieringsmogelijkheden verstandiger als het bestuur van de Wieger eigenaar blijft. In 2023 toont het bestuur van de Wieger de ontwikkelingen en resultaten en zal daarmee een vraag naar middelen bij de gemeente ontstaan voor cofinanciering in de benodigde investering.

Fysieke verbeteringen gebouw

Het gebouw van de Wieger heeft verbetering van de huisvestings situatie nodig, waarbij niet alleen voorzien wordt in regulier onderhoud, maar ook in:

- verduurzaming (isolatie van ramen, muren, dak) en verbetering van de beveiliging. Zie bijlage 3 voor de kosten met betrekking tot verduurzaming en beveiliging;
- vervanging van vloerbedekking, verlichting en toiletten;
- herstellen van de muren in de tentoonstellingszalen;
- zolder geschikt maken als extra expositieruimte of kantoorruimte (hiermee wordt circa 120 m² gewonnen);
- verbetering en uitbreiding van de entree, winkelvoorziening en horeca middels een aanbouw aan de zijkant van De Wieger (60 m²);

In de presentatie van 29 juni 2020 zijn de plannen hiervoor aan een afgevaardigde samenvatting van de raad gepresenteerd. Het gaat om een totale investering van €2.400.000 inclusief btw.

Belang renovatie

Het gebouw, tuin, museum en haar collectie zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en het museum valt of staat met dit gebouw. Zonder renovatie zal de Wieger bij steeds minder musea bruiklenen aan kunnen vragen. Het is de vraag of de stijgende lijn in bezoekersaantallen dan doorgaat.

Overname pand door de gemeente

Voor de afweging tot overname van het pand zijn de juridische positie en de fiscale consequenties bekeken.

De fiscale consequenties

Onderhoudsgelden, kapitaallasten, OZB en verzekeringen

Indien de gemeente het pand in de toekomst over zal nemen, krijgt de gemeente te maken met onderhoudsgelden. De Wieger ontvangt hier momenteel € 43.000 subsidie voor. Daarnaast dient er rekening gehouden te worden met een kostenpost voor OZB en verzekeringen. Tenslotte dient de gemeente rekening te houden met kapitaallasten. Deze zijn afhankelijk van de investeringskeuze, die gelijktijdig met het besluit voor overname van het pand in 2023 aan u als raad wordt voorgelegd. In bijlage 3 is een doorrekening gemaakt van de benodigde duurzaamheids- en beveiligingsmaatregelen.

Huidige taxatiewaarde

Op 27 september 2019 is Museum de Wieger getaxeerd op een huurwaarde van € 51.000. Deze huur wordt in rekening gebracht bij het museum bij een eventuele overname van het pand waarop later, samen met de fysieke investeringen in het gebouw, een besluit bij u als raad zal worden gevraagd. Na een eventuele verbouwing zal er opnieuw getaxeerd moeten worden om de nieuwe huurwaarde te bepalen en door te belasten aan Stichting Museum de Wieger.

Juridische consequenties

Subsidie en staatssteun

De vraag is gerezen of de subsidiering van het museum (verboden) staatssteun oplevert. Van staatssteun in de zin van artikel 107, lid 1, van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie (VWEU) is sprake wanneer, kort gezegd, een overheid (zoals een gemeente) aan een onderneming een niet-marktconform voordeel verschafft. Om van staatssteun te kunnen spreken, moet dit voordeel de mededinging verstoren en de tussenstaatse handel raken.

Het begrip onderneming moet in ruime zin worden uitgelegd. Hieronder wordt verstaan: 'Elke

---

eenheid die een economische activiteit uitoefent ongeacht haar rechtsvorm en de wijze waarop zij wordt gefinancierd'. Ook een museum, en zeker wanneer er in de toekomst sprake is van een horecagedeelte en/of winkelgedeelte, moet als een onderneming worden bestempeld.

Nu het verstrekken van een jaarlijkse subsidie van € 189.500 evident een niet-marktconforme bevoordeling van het museum oplevert, is het voor de beantwoording van de vraag vooral relevant of de steun aan het museum een puur lokaal effect heeft, of dat er sprake kan zijn van effect op de tussenstaatse handel. Van belang hiervoor is op welk onderwerp het museum zich richt, of het museum bezoekers uit het buitenland aantrekt en of er buiten de regio reclame wordt gemaakt.

Op dit moment is verdedigbaar dat er (nog) geen interstatelijk effect is. Als de plannen van museum De Wiegier echter in volle omvang worden ontplooid en het bereik wordt vergroot naar een regionaal en zelfs landelijk niveau, dan dient het interstatelijk effect wél te worden aangenomen.

Bij een interstatelijk effect wordt aan alle criteria voor het doen ontstaan van staatssteun voldaan en daarmee dient de jaarlijkse subsidie als voornoemd in beginsel als staatssteun te worden gezien. Het verlenen van staatssteun is in beginsel onrechtmatig, maar op dit uitgangspunt zijn veel uitzonderingen. In dit geval zou een beroep kunnen worden gedaan op een vrijstelling uit de Algemene Groepsvrijstellingsverordening (AGVV), namelijk de categorie "cultuursteun", die is uitgewerkt in artikel 53 AGVV. Naast deze voorwaarden gelden op grond van de AGVV nog enkele algemene voorwaarden. Om een beroep te doen op deze groepsvrijstelling moet daadwerkelijk sprake zijn van staatssteun aan cultuur of cultureel erfgoed. Steun voor activiteiten die weliswaar een cultureel aspect kennen, maar overwegend een commercieel karakter hebben (zoals een winkel of een horecavoorziening), vallen niet onder de vrijstelling. Uit artikel 53 AGVV volgt dat zowel investeringssteun als exploitatiesteun voor staatssteun in aanmerking komt. Na besluitvorming zal nader onderzocht moeten worden welke exploitatie- en investeringskosten van het museum onder de vrijstelling van artikel 53 gebracht kunnen worden.

Wanneer de subsidiebeschikking is opgesteld, is de gemeente Deurne verplicht op grond van de AGVV een kennisgevingsprocedure te starten. Dit houdt in dat binnen 20 werkdagen na de inwerkingtreding van een steunmaatregel we de Europese Commissie (EC) op de hoogte moet stellen door middel van kennisgeving. De kennisgevingsprocedure verloopt via Europa Decentraal. De Europese Commissie onderzoekt de kennisgeving niet inhoudelijk, maar kan deze wel achteraf controleren. Daarom kijkt Europa Decentraal wel inhoudelijk naar de inhoud van de steunmaatregel.

Conclusie

De conclusie ten aanzien van de jaarlijkse subsidie luidt dus dat deze (onder bepaalde condities) wel staatssteun oplevert, maar dat deze dan onder de vrijstelling van artikel 53 AGVV gebracht kan worden. Daarmee is de subsidie in vaktermen 'staatssteunproof' gemaakt. Wanneer de subsidie een puur lokaal effect zou hebben, is er geen sprake van staatssteun en is het staatssteunrecht dus ook niet van toepassing.

Aankoop en verhuur vastgoed en Wet Markt en Overheid

(Op dit moment nog niet van toepassing, deze informatie wordt met u als raad gedeeld ter kennisgeving en inzicht in de mogelijke ontwikkelingen in de toekomst.)

Mocht de gemeente in de toekomst het pand aankopen en vervolgens aan het museum verhuren tegen een marktconforme huurprijs, dan dient onderstaande in acht genomen te worden:

- De aankoop tegen een niet-marktconforme prijs is staatssteunrechtelijk niet relevant.
- De verhuur tegen een marktconforme prijs is op het eerste oog ook in overeenstemming

---

met het staatssteunrecht.

Als het staatssteunrecht niet van toepassing is, moeten wij ons als gemeente houden aan de Wet Markt en Overheid. Op grond van die wet gelden voor overheden die economische activiteiten verrichten, vier gedragsregels. Deze zijn opgenomen in de artikelen 25g t/m 25m van de Mededingingswet (Mw). De gedragsregel die hier van belang is, is het gebod uit artikel 25i Mw, om de integrale kosten van economische activiteiten aan de afnemers daarvan in rekening te brengen. Dat betekent concreet dat wij aan het museum een kostprijsdekkende huur in rekening moeten brengen. Deze zou hoger of lager kunnen liggen dan een marktconforme huurprijs.

Van belang in dit verband is dat het betalen van een exploitatiebijdrage waarmee de huurkosten worden verlaagd of gecompenseerd, in strijd is met de Wet Markt en Overheid; althans dat deze exploitatiebijdrage dan tot de integrale kosten moet worden gerekend.

De gemeente kan van de verplichting tot het doorberekenen van de integrale kosten afwijken als uw gemeenteraad een zogenoemd "algemeen belangbesluit" neemt. Het huidige algemeen belangbesluit lijkt de lading niet te dekken, Dat betekent dat er dus een nieuw besluit genomen moeten worden. Hierbij moet wel worden bedacht dat de eisen rondom zo'n algemeen belangbesluit inmiddels flink zijn aangescherpt. Om die reden kan het onder omstandigheden raadzaam zijn om "alles" onder het staatsteunregime te scharen, door zowel de verhuurrelatie en de bijdrage die de gemeente mogelijk in de toekomst levert aan de renovatie van het vastgoed, als de jaarlijkse subsidie te scharen onder het regime van artikel 53 AGVV. Welk regime in dit geval vanuit juridisch en praktisch oogpunt het beste kan worden toegepast, dient nader te worden gezien en uitgewerkt.

Renovatie en aanbestedingsrecht

Het pand wordt in de toekomst mogelijk gerenoveerd. Deze renovatie zal moeten worden aanbesteed conform de toepasselijke regelgeving en het gemeentelijke aanbestedingsbeleid, als het pand in eigendom van de gemeente komt. Van belang is daarbij dat, als de gemeente niet als aanbestedende dienst optreedt, ook werken die voor een groot deel door een aanbestedende dienst worden gesubsidieerd, moeten worden aanbesteed.

Kanttekeningen vervolgstappen

Risico indien de Wiegert te zijner tijd niet zelf kan investeren in het pand.

De financiering van de renovatie van De Wiegert staat financieel gezien op drie poten: eigen inkomsten, sponsoring/fondsen en publieke investeringen. Dit geldt zowel voor de exploitatie als voor de nodige aanpassingen aan het gebouw. Het risico bestaat dat als deze eigen inkomsten niet worden gehaald, of donaties/sponsoring laag uitvallen, dat er een grotere vraag naar middelen bij de gemeente Deurne gelegd zal worden of het plan niet in al haar facetten uitgevoerd kan worden. Het is dan de vraag of de stijgende lijn in bezoekersaantallen zich doorzet.

Investering in de toekomst, gedeeltelijk nu al nodig.

Fysieke aanpassingen aan het gebouw zijn, naast de toekomstige verbeteringen van onder andere de entree, inrichting en horeca, nodig in verband met duurzaamheid en beveiliging. Op dit moment is het vanwege beveiliging niet altijd mogelijk dat er uitwisseling kan plaatsvinden van werken uit andere musea. De Wiegert zal hiervoor naar beveiligingsklasse 4 moeten gaan. Bijlage 3 toont de kosten hiervan. Een investering in veiligheid nu hangt echter samen met duurzaamheidsinvesteringen vanwege de juiste ventilatie voor het gebouw. Andere ramen betekent bijvoorbeeld dat er minder tocht is in het gebouw en dat is van invloed op de schilderijen. Duurzaamheids- en beveiligingsmaatregelen, zouden daarom wenselijk zijn al op korte termijn door te voeren. Wegens de architectonische en andere fysieke plannen aan het gebouw om het museum verder door te kunnen laten groeien, is dit financieel niet gewenst, omdat de doorgevoerde fysieke aanpassingen dan opnieuw zullen

---

worden aangepast in het totaal. Daarom wordt er geadviseerd deze aanpassingen gelijktijdig op te nemen met het totaal aan gewenste gebouwelijke investeringen, zoals gepresenteerd door de architect in bijlage 1.

5. Bijlagen

---

1. Presentatie Schetstekeningen EnEn Architecten
2. Presentatie de Wieger
3. Kostenoverzicht beveiligings- en duurzaamheidsverbeteringen pand